

گروه اخلاق، ادیان و عرفان

سمیه خادمی

رتبه: شایسته تقدیر بخش جوان

تحصیلات: دکتری

عنوان اثر: تحلیل ماهیت واردات قلبی از دیدگاه روزبهان بقلی و ابن عربی

قالب اثر: رساله دکتری

درباره پژوهشگر

سمیه خادمی سال ۱۳۶۷ در سقز به دنیا آمد و در سال ۱۳۸۸ مدرک کارشناسی خود را در رشته ادیان و عرفان از دانشگاه شهید مدنی آذربایجان دریافت کرد. وی در سال ۱۳۹۲ از پایان نامه کارشناسی ارشد خویش در دانشگاه الزهرا (س)، تحت عنوان «بررسی اندیشه های عرفانی بیدل دهلوی در غزلیاتش»، دفاع نمود. ایشان در سال ۱۳۹۳ در مقطع دکتری رشته عرفان و تصوف دانشگاه سمنان پذیرفته شد و در سال ۱۳۹۷ از رساله دکتری خود تحت عنوان «تحلیل ماهیت واردات قلبی از دیدگاه روزبهان بقلی و ابن عربی»، با درجه عالی دفاع کرد. خانم دکتر خادمی در سه سال متوالی ۱۳۹۵، ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ به عنوان دانشجوی نمونه دانشگاهی در دوره دکتری انتخاب و در سال ۱۳۹۶ نیز در بنیاد ملی نخبگان، به عنوان دانشجوی برتر برگزیده شد. ایشان سابقه تدریس در دانشگاه های سمنان و الزهرا (س) را دارد و از سال ۱۳۹۸ به عنوان عضو هیات علمی گروه ادیان و عرفان دانشگاه شهید مدنی آذربایجان مشغول به فعالیت شده است. از ایشان تاکنون مقالات متعددی در مجلات علمی پژوهشی در زمینه «فنا و بقا و اتحاد و اتصال در دیوان بیدل دهلوی»، «عرفای مسلمان: مسئله تجرد یا تاهل سالک»، «بررسی تطبیقی کاربرد آینه در آثار عین القضاة همدانی و مولانا»، «تحلیل حجاب عرفانی از دیدگاه ابن عربی»، «خدای متشخص در کشف الاسرار روزبهان بقلی»، «اکارکرد استعاره های مفهومی وحدت وجود در غزلیات شاه نعمت الله ولی»، «جایگاه امامت شیعی در شکل گیری و تداوم جهان از چشم انداز احادیث و عرفان» منتشر شده است. وی همچنین دارای ۱۳ مقاله چاپ شده در همایش های معتبر ملی و بین المللی است.

چکیده اثر

موضوع واردات قلبی، از مباحث بسیار مهم در عرفان اسلامی است. در میان عارفان مسلمان، شیخ روزبهان بقلی (۵۲۲-۶۰۶ق) و محی الدین ابن عربی (۶۳۸-۵۶۰ق)، گزارش های مفصلی از واردات قلبی خویش بیان نموده اند؛ به طوری که اندیشه های عرفانی آنان از مستقل از تجارب روحانی شان نمی توان بررسی کرد. مسأله ماهیت واردات قلبی، از سه زاویه معرفت شناختی، هستی شناختی و انسان شناختی، در آثار این دو عارف قابل تأمل و تدبر است. نتایج این پژوهش نشان می دهد که روزبهان و ابن عربی، معرفت به واردات را برای غیر عارفان دشوار می دانند و ملاک هایی را برای تشخیص واردات قلبی ذکر کرده اند. آنان با زبان رمز، نماد و تعبیر واردات خویش را بیان نموده اند. این دو عارف برای واردات قلبی، هستی و وجودی متغیر قائلند و هستی این واردات به شکل های گوناگونی در عالم التباس روزبهان، که مساوی با عالم خیال ابن عربی است، به صورت ارواح برزخی متجسد برای آنان آشکار شده است. روزبهان و ابن عربی در حوزه انسان شناختی، خود را صاحب مقام ولایت می دانند و با توجه به فضل الهی و سیر و سلوک خویش، از واردات قلبی برخوردار گشته اند که این واردات برای آنها نتایجی از جمله معرفت بخشی به همراه داشته است. از نکات افتراقی روزبهان با ابن عربی، می توان به نحوه شهو ده های آنان اشاره کرد. رؤیت خداوند در اندیشه روزبهان بسامد بالایی دارد و در گزارش های وی، شاهد یک نوع تشخیص بخشی به خداوند هستیم. در مقابل، ابن عربی توجه ویژه ای به دیدار انبیاء (ع) داشته است. از نکات اختلافی دیگر، زبان آنهاست. زبان روزبهان در توصیف تجارب روحانی اش بسیار شاعرانه و با تخیل قوی همراه است و ابن عربی با استفاده از اصطلاحات خاص و حوزه واژگانی وسیع، به بیان تجارب روحانی خویش پرداخته است.

